

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри світової
літератури і культури
Херсонського державного
університету*

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ГЕНОЛОГІЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ КАЗКИ

Генологічні студії на сучасному етапі наукового осмислення художнього слова є одним із провідних напрямів досліджень, водночас перспективним і закоріненим в багатотисячолітню літературознавчу традицію. Понятійно-категоріальне значення літературної казки як жанрової одиниці письменницько-творчої діяльності прагнули досягнути М. Сумцов, І. Рудченко, І. Франко, М. Грушевський, Д. Нагішкін, Ю. Ярмиш, Т. Леонова, Л. Дереза, Л. Овчиннікова та інші. Теоретичний дискурс з'ясування жанрової природи літературних казок відзначається дискусійністю. Базис даного процесу – багатовекторність наукових точок зору дослідників на дифузійний синтез функціональних структурних компонентів літературної казки; адже генеза її виникнення – казка народна, імперсональний фольклорний жанр.

Мета нашої розвідки – на основі всебічного аналізу естетично-літературознавчої рецепції літературної казки окреслити її художньо-творчий дискурс та його реалізацію в науково-теоретичних дослідженнях. Парадоксально, що однозначно маркована присутність літературної казки у художній літературі не спростовує її непрозорості в плані теоретичного дослідження. Існують окремі нез'ясовані лакуни, одна з яких – відсутність (з часу виникнення літературної казки й до сучасного періоду) узгодженого літературознавчого визначення жанру літературної казки, котрий викликав дискусію "з приводу теоретичного обґрунтування казки як особливого літературного жанру, її поезики, взаємозв'язків з іншими жанрами" [4, с.54]. Оскільки, як підкреслює О. Мішуков, "генологічна інтерпретація твору передбачає вияв найістотніших, модельотворчих, а отже, і певних синтетичних домінант структури в їх комплексі" [7, с.17], наявність чіткої атрибуції жанру як особливого коду генологічної науки є особливо значимою. У дефініції зафіксовано найхарактерніші прояви життя жанру в історико-літературному процесі, ідентифіковано наявність сталих елементів у її постійно змінних формах. Дефініція стає своєрідним теоретичним інваріантом, моделлю-генотипом у процесі літературознавчого аналізу конкретних текстів літературної казки й простеження певної системи їхнього функціонування, впливу на соціально-духовну атмосферу націосоціуму конкретного історичного часу.

У переважній більшості підручників з теорії літератури попереднього століття, лексикографічних працях розглядається тільки народна казка та йдеться про використання її сюжетів, мотивів, окремих елементів у творчості письменників, зокрема, про літературну обробку деякими з них народних казок (В. Жуковським, О. Пушкіним, О. Бодяньським та ін.). Аналіз літературознавчих наукових джерел із проблеми особливостей жанрового статусу літературних казок різних авторів, проведений у ході нашого дослідження, дає можливість стверджувати, що подібна генологічна картина спостерігається як у фахівців із західноєвропейської (Л. Брауде, С. Брандіс, Ю. Налепін), так і російської літературної казки (М. Липовецький, В. Бахтіна, І. Арзамасцева).

Розпочавшись у XIX столітті, осмислення літературної казки світовою і вітчизняною генологічною думкою час від часу виформовувало відповідні до доби їх розгляду теоретичні погляди на своєрідність жанрової матриці літературної казки; особливо ж наукові пошуки активізувалися в другій половині XIX століття. До проблем української класичної

літературної казки зверталися фольклористи та літературознавці (М.Сумцов у науковій розвідці про літературні казки О.Стороженка, І.Рудченко із осмисленням жанрової природи казок О.Бодяньського, В.Щурат, досліджуючи казки С.Осташевського, І.Франко в статті, присвяченій літературним казкам О.Бодяньського, М.Грушевський). У їхніх роботах, де розглядаються конкретні тексти вітчизняних літературних казок, переважає твердження, що на первинних етапах виникнення та розвитку літературної казки вплив народноказкових творів був настільки відчутним, що ті письменники, які відкрили для себе народнопоетичний казковий світ, не відчували потреби відступити від їх вікової традиції. Їхні авторські твори виникали безпосередньо шляхом прямого перенесення народноказкових сюжетів в естетичні параметри художнього світу письменника. Зокрема, М. Сумцов у своїй аналітичній статті про генезу казки О.Стороженка "Се та баба, що чорт їй на махових вилах чоботи оддавав" дискутував з М.Петровим, заперечуючи, що саме пареміографії стали праформою даної ЛК. Наводячи та порівнюючи тексти народноказкових джерел різних регіонів, М.Сумцов дійшов висновку, що саме переказ автором сюжету народної казки стає праформою виникнення літературної казки О.Стороженка як "суттєвої важливості національної особляючої літературної форми" [10, с.3]. Відтак, усне казкове джерело стає предметом усвідомленої мистецької рецепції белетриста, оптимізуючи статус письмової фіксації фольклорного тексту в усій повноті архітектоніки літературним твором.

І.Рудченко як упорядник першої збірки українських народних казок "Народные южнорусские сказки (1869-1870)" не вважав за потрібне літературно опрацювати фольклорні джерела. Казкові сюжети збірки О.Бодяньського "Наські українські казки", збірок Г.Данилевського, Г. і С.Карпенків та інших він уважав літературно обробленими. У текстах фольклорист, за його власним зауваженням, не завважив записів НК, що адекватно відповідали б первинним усним народним творам. Їхні автори, зазначав дослідник, йдуть шляхом власної інтерпретації казкових сюжетів із використанням прийомів контамінації, відсікання певних частин сюжету, доповнення текстового матеріалу власними епізодами [8, с.6]. І.Рудченко був упевнений, що такі казкові твори втратили етнографічну вагу, проте де в чому виграли з художнього боку [8, с.6].

Письмова фіксація фольклорних сюжетів і авторська художня домінанта стають прийомами кодифікації ЛК згаданих авторів, що перетинаються мистецькими ознаками з іншим естетичним простором – рефлексійно-особистісним, який характеризується індивідуальним творчим підходом письменника до структури народної казки, введенням у її текст елементів індивідуальної творчої діяльності, зафіксованих у письмовій формі ЛК. Вочевидь літературний текст не є варіативним, як у фольклорі, його не можна змінити чи переробити, оскільки він є виявом творчої волі митця. Справді, "естетична природа таких суміжних жанрових форм ще не з'ясована. Фольклорний канон по-різному зберігається в літературній казці, що не робить цей жанр чимось винятковим, оскільки будь-який художній текст /.../ розвивається на основі змішаних явищ писемності і фольклорних джерел" [3, с.1].

Одне слово, фольклористичні розвідки II пол. XIX століття хоча й характеризуються певною описовістю, проте визначили кардинальні наукові напрямні осмислення ЛК. Стаття М.Сумцова окреслила й методологічні принципи вивчення літературних казок, зокрема, дослідник здійснив компаративний аналіз твору О.Стороженка з варіантами народних творів для з'ясування його походження – народноказкової першооснови. У цій методології зреалізовано фольклористичні інтереси дослідника, поряд із цим він звертався до аналізу семантично-образних особливостей літературних казок. На той час публікації авторських казок були незначними, і тому розвідки не містили узагальнено-теоретичних висновків, як, скажімо, праця І.Франка "Національний колорит у казках Бодяньського".

Генологічні погляди І.Франка як теоретика ЛК сформувалися під впливом таких чинників: власної творчої практики як автора літературних казок, генологічних знань фольклориста, тогочасної теоретичної та фольклористичної думки, однак не менш важливим є те, що сам розвиток літературної казки на час створення згаданої статті вже мав

свої традиції. Розвиток ЛК у генологічному контексті І.Франко розглядав як процес полістадіальний і еволюційний. Формою існування літературної казки в художньому процесі науковець уважав рухомість, мінливість та динамічність. Рух жанру, його розвиток, на думку вченого, визначається образно-об'ємним співвідношенням авторського начала та народноказкової сюжетності. Літературна казка, зазначав І.Франко, є "простим, більш або менш дотепним переповідом оригіналу" [12, с.449], або ж письменник у сюжет народної казки заглиблював "якусь свою тенденцію" [12, с.449]. І звичайно, це різні стадії, різні етапи розвитку жанру.

Неодмінна суб'єктивність літературної казки визначає розмежування авторського казкового твору та фольклорного: "Не треба, здається, й додавати, що власне ті проблески індивідуального, особистого чуття та вподобання авторів для нас тепер найінтересніше; їх шаржований дотеп виблід, їх сміх не смішить нас, але там, де ми зауважуємо під жартівливою маскою живого биття серця живої людини, і наше серце поневолі починає битися в один такт з поетовим" [12, с.456]. Суттєвими рисами літературної казки І.Франко вважав домінуючу наявність у ній різних форм авторських художніх сегментів. І.Франко фіксує цей момент як своєрідну точку відліку процесу художнього перекодування усноповідного жанру в твір усвідомленої письменницько-писемної творчості, коли її автор "не тільки вводить казку в літературу, але частково вводить і літературу в казку" [1, с.74]. У вказаній науковій розвідці дослідник розглядав введення авторських образних елементів у структуру народних казок як щось "зовсім їй чуже" [12, с.452]. Це визначення І.Франка обумовлює характерну особливість літературної казки як геноодиниці письменницько-творчої діяльності. Окрім цього, досліджуючи літературні казки, учений акцентував на майстерності російського поета О.Пушкіна в написанні казок цього типу: "Особливо Пушкін показав на тім полі незрівнянне майстерство, виявивши в своїх казках (про царя Салтана, про золоту рибку і т.ін.) велике багатство форм і щирий народний гумор" [12, с.449]. Отже, виникнення ЛК як жанру визначалося І.Франком як використання власне літературних засобів творення художньої дійсності в структурно-смысловому полі фольклорного жанру.

Літературознавчі розвідки кінця ХІХ – початку ХХ століття В.Щурата (передмова до збірки літературних казок С. Осташевського "Півкопи казок" /зберігається авторський правопис. – О.Г./) та М.Грушевського (критична стаття з приводу виходу казок Н.Кобринської) засвідчили настання нового етапу розвитку жанру, відтак, і виникнення власне авторської літературної казки. Вони посідають особливе місце в дослідженні ЛК тому, що майже до 70-80-х рр. ХХ ст. критичні праці про літературно-казкові твори різних авторів у вітчизняному науковому дискурсі простежували переважно використання елементів НК у авторських казках, звернення письменника до пратексту народної казки. Натомість, В.Щурат підкреслював, що авторський художній світ казок С.Осташевського ґрунтується на морально-аксіологічному підґрунті, він спрямований на конкретні дидактичні ідеї, тобто, письменник хоче "підняти народ морально" [14, с.9]. Щодо генези творів, то В.Щурат з'ясував, що літературні казки С.Осташевського виникли не тільки з народноказкових джерел ("Три брати"), а й на основі використання автором пісенних мотивів і безпосереднього звернення до певних літературних джерел. Казку "Про німецький капелюх" автор переробив із української пісні "Про Ляшка", "а пишучи свою казку про "П'яницю", зраджується досить виразно, що знає Квітчин "Мертвецький Великдень" [14, с.9]. В.Щурат підкреслював, що С.Осташевський "оповідає такі вигадки й чудасії, що їм і віру ймити трудно, а з них вилазить на верх вся якась правда. Він оповідає давно забуте, а в нім буде неодна, що складається на нинішнє" [14, с.9].

Аналогічну генезу літературно-казкових творів Н.Кобринської відзначав М.Грушевський, наголошуючи, що основою її творів стає не пряме використання народноказкових сюжетів, а народне життя, правда, з авторським спрямуванням – з усім багатобарв'ям традицій, переказів, оповідей, повір'їв. Тобто, казки Н.Кобринської – "сполучення творчості самої авторки з етнографічним матеріалом" [2, с.17]. Подібний синтез

у творчості С.Осташевського і Н.Кобринської повноцінно не розкрив їхні жанрові досягнення в царині літературної казки, але вони позначили важливий етап розвитку літературних казок із суто авторською сюжетно-образною системою – обов'язкове звернення до фантастики народної казки при побудові оригінальних авторських сюжетів ЛК. В основі поєднання справжнього й нереального, правди з вигадкою, припустимого з неможливим у текстах закладено закони створення чарівного світу народної казки як формально-поетичної категорії авторського твору. "У казках Кобринської, – підкреслював М.Грушевський, – дійсно бачимо сполучення Wahrheit und Dichtung... се-б то елементів реалістичних і фантастичних..." [2, с.18]. І хоча реалістичні частини не зливаються в якусь гармонійну цілісність з фантастичною, як це впадає в око в народних казках, ЛК згаданих авторів уособили еволюцію літературних казок, не створених безпосередньо на народноказкових сюжетах.

Принципово новий підхід до дефініції ЛК склався в другій половині ХХ століття, коли відбуваються диференційні та інтегральні процеси становлення жанрових модифікацій.

Так, Л.Брауде розуміла літературну казку як "авторський твір, заснований або на фольклорних джерелах, або створений письменником, але в будь-якому випадку підкорений його волі..." [1, с.6-7]. У монографії "Скандинавська літературна казка" (1979) вона обґрунтувала своє визначення конкретним історико-літературним матеріалом, аналізуючи жанровий розвиток скандинавської ЛК у творчості її найбільш видатних представників – Г. Х.Андерсена, С.Лагерльоф, А.Ліндгрена та ін. Діахронічна логіка розвитку жанру в контексті історико-літературного процесу певного періоду дозволила Л.Брауде висловити генологічні гіпотези, які дещо суперечать попередньо висловленій тезі: на її думку, визначення казки "допоможе зрозуміти творчу індивідуальність письменника, який входить у складні стосунки з фольклором і з сучасною йому дійсністю" [1, с.45]. Поряд із цим, дослідниця зауважила, що "з роками росла майстерність Андерсена, він постійно створював літературні казки, які не втратили зв'язки з народною, прониклись її настроями і підкорились якоюсь мірою і її законам" [1, с.55]. Як видно, Л.Брауде не дала остаточної відповіді на конструктивно значуще для поезики літературної казки питання: художня цілісність літературної казки – це мистецьке узгодження (повне чи часткове) народно-казкової образно-стильової стихії в творчих координатах авторської поетичної системи чи концентрація художнього жанрового потенціалу образно-сугестивних систем – індивідуально-особистісної та колективно-творчої. На жаль, дослідниця не змогла звільнитися від засоціологізованості наукової рецепції ЛК. Зокрема, науковець підкреслила, що передумовою науково-об'єктивного розгляду літературної казки є глибоке усвідомлення дослідником "суспільної позиції її автора, його філологічної підготовки, естетичних поглядів і художніх смаків" [1, с.10].

Основою полеміки щодо генези поетичної системи літературної казки як жанру є кореляція індивідуально-особистісних та народноказкових колективно-творчих художніх елементів її багаторівневої структури не лише в плані їхніх структурно-компонентних реалізацій у жанровій матриці літературної казки, а й у функціональному аспекті взаємодії. У зв'язку з цим М.Храпченко підкреслював, що наукове вивчення "приводить до потрібних результатів лише в тому випадку, коли належною мірою враховується функціональна сутність жанрових і стильових новоутворень, коли за ними виступають, хай і в загальних рисах, дійсно творчі досягнення майстрів" [13, с.208]. Певною мірою цю концепцію розвивав швейцарський науковець М.Люті, стверджуючи: "Творець літературної казки може чітко дотримуватись схеми, властивої народній казці, або цілком вільно створювати чарівні історії; але уявлення про надприродне – чудесне чи принаймні нереальне залишається пов'язаним з казкою" [17, с.5]. Відтак, особливості образно-поетичного світу літературної казки зумовлені існуванням у її художньому просторі поліфонії художньо-естетичних систем у структурі казок зазначених авторів.

Ю.Ярмиш, вивчаючи сучасну українську літературну казку, визначав її як жанр, що "спирається на основні закони фольклорної казки, в ній у чарівно-фантастичному або алегоричному розвитку подій, органічному поєднанні елементів дійсності з вигадкою і, як правило, оригінальних образах та сюжетах з більш сучасним змістом засобами поетичної фантастики вирішуються проблеми виховного, пізнавального та естетичного планів" [16, с.177]. Натомість із ним дискутував М.Липовецький, зауважуючи, що дослідник "відходить від принципово важливого для літературної казки питання відношення до народноказкових традицій узагалі. Закономірно, що під указані параметри можна підвести найрізноманітніші жанри – від байки до фантастичної новели романтизму" [6, с.6]. Така позиція Ю.Ярмиша, на нашу думку, зумовила подальшу дихотомію окремих генотверджень у його історико-літературному дослідженні сучасної ЛК "У світі казки" (1975). У фокусі його наукової обсервації – розмаїття, багатогранність конкретних жанрових форм літературної казки, методи їх аналізу. Ю.Ярмиш поєднав історико-літературознавчий і теоретичний аспекти дослідження, започаткував необхідні для подальших досліджень літературної казки генологічні постулати. Проте не з усіма його твердженнями можна погодитись. Розкриваючи процес формування літературної казки як жанру, він зазначав: "Згадаємо казку Г. Х.Андерсена "Сніжна королева". Там усе своє, народжене фантазією геніального казкаря: образи дітей – Кая, Герди, суворої Сніжної Королеви, оригінальний сюжет, не повторюваний у жодній народній казці і т.і." [15, с.26]. Виникають розбіжності між наведеним аналізом твору великого датського казкаря з тезою про генезу виникнення літературної казки саме від казки народної. За твердженням дослідника, в казках датського письменника панує єдиновладдя авторського "я", народноказкова стихія як реальна об'єктивна художня даність літературних казок Г.-К.Андерсена виключається. Дещо суперечливим є й постулат Ю.Ярмиша щодо того, що, "створюючи інший вид літературної казки – казки за фольклорними мотивами – автор користується практично необмеженою свободою" [15, с.37]. Утвердження безумовної сваволі автора в жанровій матриці літературної казки дисонує з ознаками фольклорного джерела, які сам Ю.Ярмиш заакцентував у цьому ж дослідженні, наводячи визначення народної казки академіка О.Білецького: "...казка – це усне оповідання, часто (не завжди) фантастичного змісту, оповідання стисле, схематичне, чітке щодо своєї архітектоніки, вимовне щодо своєї словесної форми" [15, с.125]. Тобто, полемічна думка Ю.Ярмиша про "практично необмежену свободу" автора щодо народної казки як усно-оповідної поетичної структури не відбиває усіх параметрів уходження фольклорного твору в парадигму писемної літератури.

Вважаємо, що симбіоз літературних і фольклорних складників ЛК побудований на ефективних жанротворчих принципах їхньої співдії, вони врівноважують оригінальність літературної казки, при цьому залежність від фольклорної жанрової традиції забезпечує гармонізацію твору як цілого. Дослідниця класичної російської літературної казки Т.Леонова в зв'язку з цим наголошувала на необхідності вивчення казок письменників у "єдності елементів, які їх створюють (народнопоетичних і власне авторських), тобто саме елементів двох художніх систем (фольклорної і літературної), об'єднаних у творі в одну жанрову систему" [5, с.8].

Початок ХХІ століття позначився не лише активізацією побутування літературної казки як жанру, а й осмисленням її генологічних характеристик. У "Теорії літератури" (2001) літературної казки кваліфікується як один із епічних жанрів, що "паралельно існує... як у фольклорі, так і у формі авторської літературної творчості... постає з фольклорної в основному двома шляхами: 1) через вільну інтерпретацію її сталих фабульних схем; 2) на основі оригінальної фабули, в яку широко вводяться чарівно-фантастичні елементи" [11, с.283]. Автори погоджувалися з Л.Брауде, дослідницею скандинавської літературної казки, що трактувала "літературну казку як авторський художній, прозаїчний або віршований твір, заснований або на фольклорних джерелах, або цілком оригінальний; переважно фантастичний, чародійний, що змальовує неймовірні пригоди вигаданих або традиційний

казкових героїв і, в окремих випадках, орієнтований на дітей, твір, в якому неймовірно чудо відіграє роль сюжетотворчого фактора, служить вихідною основою характеристики персонажів " [11, с.283-284]. Наведене визначення літературної казки простежує літературно-фольклорні зв'язки з одночасним виокремленням функції кожного з цих генотворчих компонентів жанру в створенні матриці авторських казок як єдиного цілого. У дефініції підкреслюється самоцінність народноказкової фантастики в жанротворчому процесі виникнення ЛК, адже окреслення нових тематичних меж та оформлення системи казкових персонажів у літературній казці відбувається й за рахунок використання в художньому творі комплексу народноказкових поетичних засобів, і завдяки авторській інтенції. Автори звернули увагу й на необхідність авторської конкретизації традиційного для народної казки реципієнта, ЛК, на їх думку, є твором, "... в окремих випадках орієнтованим на дітей " [11, с. 283-284]. Проте недостатнім видається окреслення шляхів виникнення ЛК, зокрема, такий плідний у творчій практиці сьогодні, як звернення до літературних джерел загалом або до вже існуючих літературно-казкових джерел. Особливо активно це джерело виникнення літературних казок функціонує в модерному й постмодерному естетичному середовищі, підкреслювала Л. Овчинникова [9, с.285].

Одне слово, гармонійний синтез жанрових ознак ЛК досягається за умови реалізації її змістовно-формальної структури як системи співдії, системи-інтерації, побудованій на функціонуванні трансформувального взаємоприспособлення її сугестивних, архітектонічних та загальнокультурних компонентів. Поетикальна організація літературної казки – це складна та гнучка підсистема, семантично-образні компоненти якої виявляють свої жанротворчі потенції лише при певних рівнях їхньої поліфункціональної співвіднесеності та гармонійної рівноваги в конкретних письменницьких текстах.

Література:

1. Брауде Л.Ю. Скандинавская литературная сказка / Людмила Юльевна Брауде. – М. : Наука, 1979. – 208с.
2. Грушевський М. Наталія Кобринська /Михайло Грушевський. – ЛНВ. – 1900. – Т. ІХ. – С.17-23.
3. Дереза Л.В. Російська літературна казка першої половини ХІХ століття в системі жанрів романтизму 2005 года : автореф. дис. на здобуття ступеня доктора філол. наук : спец. 10.01.02 /Людмила Василівна Дереза. – Сімферополь : Тавр. нац. ун-т ім. В.І.Вернадського, 2005. — 40 с.
4. Деркач Б.А. П.П.Білецький-Носенко : Життя і творчість /Борис Андрійович Деркач. – К : Наукова думка, 1988. – 230с.
5. Леонова Т.Г. Русская литературная сказка ХІХ века в ее отношении к народной сказке (Поэтическая система жанра в историческом развитии) /Татьяна Георгиевна Леонова. – Томск : Издательство Томского университета, 1982. – 183с.
6. Липовецкий М.Н. Поэтика литературной сказки : на материале русской литературы 1920 - 1980 гг. /Марк Наумович Липовецкий. – Свердловск : Издательство Уральского университета, 1992. – 183с.
7. Мішуков О.В. "Історії Русів " : жанрова природа та енергія впливу/Олег Васильович Мішуков // Південний архів. Філологічні науки : [зб. наук. праць]– Випуск XXXIX. - Херсон, 1999. - С.17-21.
8. Народные южнорусские сказки /[Издан И. Рудченко]. – Вып. 1. – К. : В типографии Е.Я. Федорова, 1869. – 220с.; Вып. 2. – К. : В типографии Е.Я.Федорова, 1870. – 212с.
9. Овчинникова Л.В. Русская литературная сказка ХХ век. История. Классификация. Поэтика : [Учебное пособие] /Любовь Владимировна Овчинникова. – М. : Флинта : Наука, 2003. – 312с.

10. Сумцов Н. "Повесть о том, как черт разсорил супругов " (литературная родня рассказа А.П.Стороженко "Се та баба, що чорт їй на мохових вилах чоботи оддавав ") /Николай Сумцов. Без вихідних даних.
11. Теорія літератури : [Підручник] / [За наук. ред. Олександра Галича]. – Київ : Либідь, 2001. – 488с.
12. Франко І. Збір. творів : У 50 т. /Іван Франко. – К. : Наукова думка, 1981– . – Т.34. – 1981. – С.449- 457.
13. Храпченко М.Б. Горизонты художественного образа /Михаил Борисович Храпченко. – М. : Худ. литература, 1986. – 439с.
14. Щурат В. Спиридон Осташевський і його писання /Василь Щурат //Осташевський С. Півкопи казок для веселого міра. – Львів, 1910. – С.7-11.
15. Ярмиш Ю.Ф. У світі казки : Літературно-критичний нарис /Юрій Феодосійович Ярмиш. – К. : Рад. письменник, 1975. – 137с.
16. Ярмиш Ю.Ф. О жанре мечты и фантазии / Юрий Феодосиевич Ярмиш //Радуга. – 1972. - №11. – С.171-178.
17. Luthi M. Das Marchen /Max Luthi . – Stuttgart, 1971. – S.5.

Анотація

О. ГОРБОНОС. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ГЕНОЛОГІЇ ЛІТЕРАТУРНОЇ КАЗКИ

У статті аналізується літературознавчий дискурс даного жанру в хронологічних межах: друга половина ХІХ– початок ХХІ століття.

Розкриваються основні параметри її вивчення: генезис, форми, функції, сутність.

Ключові слова: атрибуція жанру, літературна казка, авторська суб'єктивність, народна казка, синтез, співдія.

Анотация

О. ГОРБОНОС. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ГЕНОЛОГИИ ЛИТЕРАТУРНОЙ СКАЗКИ

В статье анализируется литературоведческий дискурс данного жанра в хронологических границах: вторая половина ХІХ – начало ХХІ века. Раскрываются главные параметры ее изучения: генезис, формы, функции, сущность.

Ключевые слова: атрибуция жанра, литературная сказка, авторская субъективность, народная сказка, взаимодействие.

Summary

O. GORBONOS. THEORETICALLY-METHODOLOGICAL BASES OF THE LITERARY FAIRY TALE GENOLOGY

The article analyzes the discourse of the literary genre in chronological framework: the second half of the nineteenth century - the beginning of the ХХІ century.

The basic parameters of its study: the genesis, forms, functions, nature.

Key words: attribution of the genre, the literary fairy tale, the author's subjectivity, folk tale, synthesis, accord.